

УДК 005.9:004.9

Савчук С.В.¹, Морис В.В.²

¹ доц. Івано-Франківського національного університету нафти і газу

² студ. гр. МН-23-2 Івано-Франківського національного університету нафти і газу

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

У сучасному світі ми щодня стикаємося з величезними обсягами інформації, і часто вона є надзвичайно складною та багатогранною, що ускладнює її сприйняття та осмислення. Ефективна візуалізація складної інформації відіграє ключову роль у її спрощенні та перетворенні на зрозумілі та доступні дані. Метою є не просто представити інформацію, а зробити її інтуїтивно зрозумілою, дозволяючи користувачам швидко виявляти закономірності, тенденції та ключові висновки. Це становить певний виклик, оскільки інформаційне перевантаження розглядається як одна з провідних проблем сьогодення, що набуває особливої значущості у сфері управлінської діяльності.

Візуалізація даних є невід'ємною частиною сучасної аналітики в менеджменті, що дозволяє трансформувати сирі, складні масиви інформації у візуально привабливі та легко зрозумілі графіки, діаграми та карти [1]. Завдяки ефективній візуалізації, користувачі, зокрема менеджери чи підлеглі, можуть значно швидше досягнути суті інформації, виявити приховані закономірності, кореляції та взаємозв'язки, що є критично важливим для прийняття швидких та обґрунтованих рішень. Вона дає змогу виділити головне з величезного потоку даних, зосередившись на найбільш значущих аспектах. Крім того, візуалізація даних сприяє кращому спілкуванню та співпраці, оскільки візуальні образи легше запам'ятовуються та обговорюються, ніж сухі цифри.

Слід звернути увагу на три ідентифіковані фундаментальні функції візуалізації управлінської інформації, а саме: як засіб комунікації, як засіб управління знаннями та як інструмент підтримки рішень [2]. Незважаючи на те, що ці функції взаємопов'язані й впливають одна на одну, вони мають відмінні специфічні характеристики.

Візуалізація інформації виконує ключову функцію комунікації. Вона дозволяє у наочній формі передавати заплановані операційні й стратегічні дії, роблячи їх зрозумілими та доступними для всіх учасників організації. За допомогою діаграм, графіків чи карт інформація легше трансформується у практичні дії та стає більш доступною для сприйняття. Особливо важливою є візуалізація складних багаторівневих даних, оскільки вона допомагає

ідентифікувати закономірності, кореляції та кластери, що підсилює здатність менеджерів до обробки інформації й прийняття рішень.

Візуалізація є ключовим чинником успіху систем управління знаннями, оскільки сприяє передачі, обміну, створенню та застосуванню знань. Вона кодує інформацію у зрозумілий формат, полегшуючи інтерпретацію й смислотворення, однак ефективність залежить від контексту та цілей. Об'єктивні візуалізації забезпечують нейтральність, тоді як креативні стимулюють інноваційність і нові ідеї. Разом з тим візуалізація може як підсилювати процеси управління знаннями, так і створювати упередження, що підкреслює необхідність її зваженого застосування.

Значущість візуального представлення як інструмента підтримки прийняття рішень широко досліджується у науковій літературі. Візуалізація розглядається як «візуальний носій думки», що допомагає менеджерам у прийнятті рішень, оскільки надає інформацію у зрозумілому та доступному форматі, який легко трансформується у знання. Це відповідає теорії когнітивної відповідності, згідно з якою результативність зростає, коли спосіб розв'язання проблем узгоджується з їхнім представленням. Емпіричні дослідження доводять, що візуалізація покращує процес прийняття рішень, зокрема у сферах біології, генетики та медицини. Вона розширює можливості пам'яті, спрощує обчислення та допомагає вирішувати складні завдання.

Таким чином, візуалізація інформації є багатограним інструментом, який інтегрує три фундаментальні управлінські функції: комунікацію, управління знаннями та підтримку прийняття рішень. Вона дозволяє не лише трансформувати складні інформаційні масиви у наочну форму, а й забезпечує їх зрозумілість, доступність та інтерпретаційну цінність для менеджерів. Завдяки цьому візуалізація виступає основою для формування спільного розуміння, сприяє обміну знаннями, стимулює креативність і створення нових ідей. Разом з тим, ефективність використання візуалізації залежить від узгодженості її формату зі специфікою управлінських завдань та контекстом організаційної діяльності. Неправильно підібрана форма представлення може не лише знизити інформативність, але й створити упередження у процесі інтерпретації даних. Тому візуалізація потребує усвідомленого застосування, врахування когнітивних можливостей користувачів, рівня їхньої підготовки та культурного контексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лелюк С. В., Алексєєнко І. І., Полтніна О. П. Візуалізація даних в управлінні проектами фінансової сфери. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26119>
2. Al-Kassab J., Ouertani Z. M., Schiuma G., Neely A. Information visualization to support management decisions. *International Journal of Information Technology & Decision Making*, 13(02), 2014. P. 407-428. URL: 10.1142/S0219622014500497